

Raspa i Piula Li

De tots els dies de la seua vida, aquell huit de novembre el tenia gravat al cervell. Tot just feia els dotze anys i, per l'aniversari, el iaio li havia fet el millor regal de tots els regals que es poden regalar: el deixava anar amb ell al trinquet de Pelayo. Ja hi havia anat més vegades, al trinquet, però aquell dia era especial, ja que es podria quedar a l'escala amb el iaio i no pujar a la galeria, com feia sempre que hi anava.

Des que havia acabat de dinar estava neguitós. No havia fet molt de cas al regal de la mare, ni al de la tieta Remei, que hi havia anat a dinar; només pensava en la partida i en el secret que tenia amb el iaio: li donaria vint euros per a travessar, per a decidir a quin equip apostar. I se n'enduria els guanys.

Aquell dia, a Pelayo, s'anunciava un cartell de primera, la final de la Copa Diputació. Guillem havia estudiat a fons la partida i havia mirat els últims resultats de tots els pilotaris. No podia jugar-se els vint euros a la babalà. De roig, els que eixien de favorits, jugaven Puchol II, al rest, i Raül, de mitger, i Tomàs II, de punter. De blau, el cartell anunciava Genovés II, Fèlix i Pere. El rest dels rojos estava molt fort aquella temporada i la càtedra el considerava el millor rest del moment. Això no obstant, Genovés II era el seu ídol. El iaio sempre li parlava del pare, del Genovés, i sempre es referia al fill com «el xicon de Paco» i li contava les millors partides. Guillem havia trobat algun vídeo a YouTube; el de la final de l'individual de 1995 l'havia vist més de cent vegades.

Guillem era pilotari de nissaga. Jugava a la pilota des que sabia caminar. El seu malnom, Raspa, li venia del iaio, que des de ben menut li inculcà l'afició a la pilota. Quan a penes s'aguantava dret, el iaio Rafel li llançava una pilota, i si ell provava de tornar-la d'un puntelló, el iaio li deia: «Raspa, Guillem, raspa.» Aquell «raspa, Guillem» l'acompanyaria per sempre més.

El iaio Rafel havia sigut pilotari i el pare del iaio també. Tots els Ferrer, des que se'n tenia memòria, havien estat lligats a la pilota de vaqueta. El pare, no. Ell va

jugar de jove, d'aficionat. El pare del iaio Rafel li havia fet de punter a Quart, jugant contra Juliet d'Alginet, allà mateix, a Pelayo.

Acabades les postres i bufades les espelmes, iaio i net van eixir corrents al carrer. Els acompanyava Ferran, el seu millor amic. Ell també jugava a pilota, tot i que la seua nissaga havien sigut, i són, coeters. El pare, el iaio, el pare del iaio, tots es dedicaven i s'havien dedicat a l'ofici de fer coets. El seu besavi va vindre de la Xina i va dur amb ell l'ocupació i el secret familiar. Un secret que convertí els Sima en una de les pirotècnies valencianes de més prestigi.

El seu iaio Manel va ser el primer de la família Sima que va nàixer a Godella. Li van posar de nom Manel Li; Manel, en honor d'un veí del poble, que els va donar la primera oportunitat en arribar, i Li, per honorar els seus. De ben menut va ser conegut com Piula Li, per l'ofici de fer coets del pare. Manel anava tot el dia entre pólvora i coets; feia esclatar artefactes que creava per als amics; pensava nous colors, noves formes... El fill, el pare de Ferran, era conegut com Toni Masclet; amb ell va arribar l'enlairament del negoci familiar. Va estudiar química i física i va fer construir el taller als afores de Godella. Ara,

la Pirotècnia Sima està entre les millors. Ferran, havia recuperat el Li dels avantpassats; son pare volgué posar-li Ferran Li; i també havia heretat el malnom del iaio, Piula Li. Des que tenia memòria, la seua vida era la pólvora i, encara que s'havien traslladat a València, sovint visitava el taller familiar de Godella, on s'hi estava hores mirant com feien els coets. De major, volia ser coeter.

Guillem i Ferran, Raspa i Piula Li, eren amics des que anaven a l'escoleta. Sempre havien compartit escola, amics i aficions. Tots dos jugaven a pilota i tots dos perdien el temps junts. Aquell huit de novembre anirien junts a l'escala de Pelayo a travessar vint euros per Puchol II. Ho havien parlat i ho havien decidit. El «xicon de Paco», com també li deien ells per fer-se els entesos, era el seu ídol, però Pucholl II era el número u.

–No crideu, no perdeu mai de vista la pilota... –els alliçonava el iaio.

I la lletania continuava, però no era prou contundent per cridar l'atenció dels xiquets. Dilluns, a l'escola, contarien a tots que havien estat a l'escala, amb els majors, i serien l'enveja de la classe. Per precaució, el iaio els va dir que pujaren a la part de dalt, al racó, on no arribaven tantes pilotes i hi havia menys perill. També era, els va dir, el lloc on millor podien vore els rebots del rest.

–Mira com s'embena les mans. Veus que es posa unes planxetes?

–Iaio, que jo també jugue –va queixar-se Guillem.

Raspa i Piula Li escoltaven atents tot el que deien al seu voltant. Les persones que arribaven a l'escala se saludaven amb familiaritat, encaixaven les mans, s'abraçaven i xarraven amb uns i altres.

–Tamborí, hui t'has portat el xiquet a l'escala?

–Ja té dotze anys, ja és fadrí –va respondre Rafel.

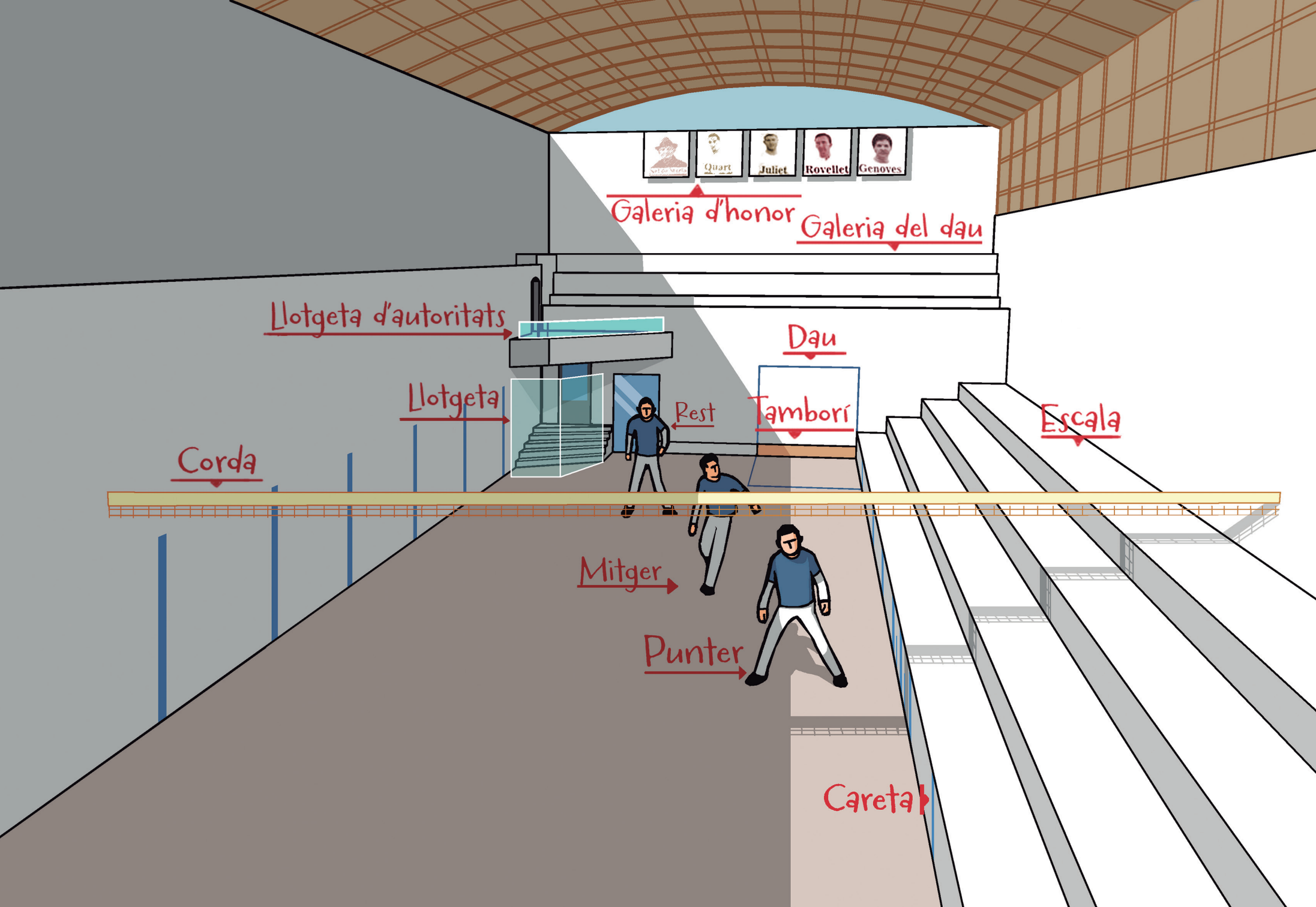
–Tu saps que ton iaio, quan era jove, li va fer de punter a Rovell? El que està ahí, a la Galeria d'honor –va dir l'amic del iaio, assenyalant amb el dit dalt de la galeria del dau.

–Clar que ho sé. I que li va fer un quinze a Juliet de més de vint pilotades a l'aire.

Raspa sempre presumia dels triomfs familiars: les partides del iaio amb Rovell; del besavi amb Juliet i Quart i del rebesavi amb Nel de Murla. Totes les figures de la Galeria d'honor de Pelayo havien creuat pilotades amb un Ferrer. «I amb totes havien begut un got de vi», deia el iaio sempre.

El marxador, l'home que arreplega les travesses i canta el marcador, estava allà a la vora i la partida a punt de començar. Piula Li va assentir amb el cap.

Galeria d'honor
Galeria del dau

Llotgeta d'autoritats

Llotgeta

Corda

Dau

Tambori

Escala

Rest

Mitger

Punter

Caretat

–Vint euros als rojos! –va cridar Raspa des de dins de l'ànima.

El públic es va girar tot d'una peça cap a la punta de dalt de l'escala i els va dedicar un aplaudiment. Ferran i Guillem van enrogir. El marxador els va donar el rebudet i Raspa el va guardar.

–Dames i cavallers, va de bo! –el crit de guerra va fer córrer la pilota.

Durant tota la partida, van témer per la seua aposta, però ja amb 55 per 40 a favor dels blaus, la partida estava complicada. Puchol II va descarregar el braç amb tota la força sobre la pilota de vaqueta, des del tres i mig. Guillem es va distraure un segon. Va mirar a la butxaca de la jaqueta per comprovar el rebudet. Amb el cap mig ajupit no va vore vindre la pilota, que el va colpejar al cap amb violència.

La colla U

Guillem estava un poc confós i adolorit; no sabia ben bé com hi havia arribat, però reconeixia l'estança de l'hospital. Hi havia estat moltes vegades. Sovint li feien revisions de la vista, dels peus i tot tipus de proves. Alguna vegada, de molt menut, s'hi havia estat ingressat uns quants dies. Hi anaven també alguns amics de l'escola a fer-se revisions. Ara, però, ja feia un temps que no l'hi portaven.

–Hola, Raspa, com et trobes?

I tan bon punt la va sentir, va identificar la veu del doctor Tàrrega.

–Hola, doctor, quant de temps –va dir-li Guillem alhora que tractava d'alçar-se amb dificultat–. Què ha passat? Per què estic a l'hospital? On és la mare?

El doctor Tàrrega era un home baixet amb barret i ulleres. Des que Guillem tenia memòria havia estat present a la seua vida. Els visitava a casa, parlava amb els pares, li feia les revisions. L'homenet es va acostar al llit i l'ajudà a posar-se dret. Anava vestit amb el xandall blanc i la camiseta roja, amb la roba de jugar a pilota. I també portava la faixa, que només es posava per a les partides especials.

–Hui també em farà proves?

–No, hui no. Anem al despatx. Hem de parlar. Ja no eres un xiquet.

El doctor Tàrrega es movia per les instal·lacions amb habilitat i rapidesa. Li costava una mica seguir-lo. El lloc estava atapeït de coses diverses: material esportiu, eines de laboratori, instruments... Guillem anava entropesant i dos vegades estigué a un pèl de perdre l'equilibri. En arribar al despatx, el doctor ja l'esperava amb una pantalla gegant engegada al fons i un munt de papers damunt la taula.

–Ha arribat el moment que conegues unes quantes coses. Em faig major i t'ho he de contar abans que em passe res. He esperat durant anys que cresqueres prou per a entendre-ho.

El doctor Tàrrega el va fer seure en una butaca i des de davant la pantalla començà a parlar.

–Un poc abans de nàixer tu, a la central nuclear de Cofrents hi hagué una fuga radioactiva i, durant uns dies, sobre València i la rodalia va caure un plugim que quasi no es notava, però que portava una càrrega radioactiva mil voltes superior als límits considerats perillosos. Van voler amagar-ho, però un grup de científics que treballàvem per a la universitat descobríem, per casualitat, que aquella radiació havia afectat un bon grapat de dones embarassades que havien estat davall la pluja. L'efecte de la radiació sobre les criatures que estaven per nàixer va accelerar el procés d'evolució i va provocar una mutació genètica.

–No entenc res, doctor –Guillem mirava el doctor com qui mira una pel·lícula.

–Tu eres un d'aquells individus. Tu vas ser el primer a desenvolupar unes noves capacitats.

–Jo soc una mutació? –tenia els ulls oberts com a plats.

–No. Tu no eres una mutació. El teu ADN ha patit una evolució singular. Podríem dir que formes part d'un nou esclavó en la cadena de l'evolució. La teua família ha passat generacions preparant-se per a la pilota. El teu

ADN n'ha assimilat l'entrenament i has desenvolupat el que anomenàrem ultracapacitats.

-Ultracapacitats?

–Des que vas nèixer hem seguit la teua evolució i hem tractat d'esbrinar els efectes que provocava l'alteració. Les visites que feies ací de menut eren visites de seguiment i investigació.

En aquell moment, el doctor Tàrrega va tocar la pantalla i començaren a aparéixer imatges que mostraven a Guillem. Primer de menut, després de més major, fent tota mena d'exercicis.

–En principi no havíem previst contar-vos res, però ara esteu en perill.

–Estem? Perill? –Guillem no entenia res.

–Un dels membres del nostre equip va abandonar el projecte i va desaparèixer. Ara he sabut que va continuar la investigació pel seu compte. La seua finalitat, però, no era la investigació; era utilitzar els seus coneixements per a aconseguir poder.

-Un traïdor?

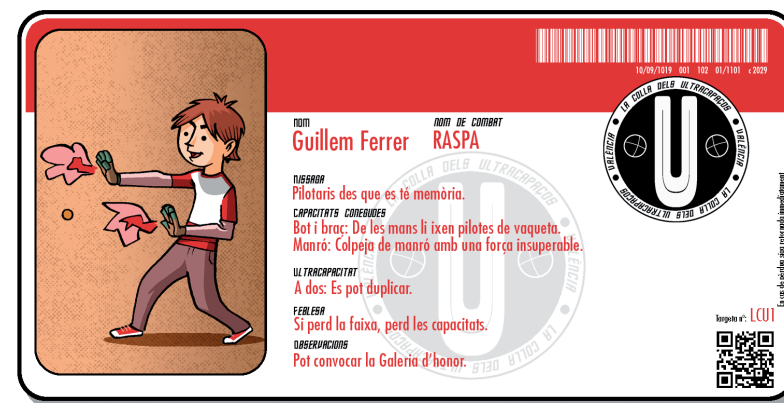
—Efectivament, un traïdor. Va localitzar uns altres xiquets afectats per la radiació. Buscaren fills i nets d'usurers, de lladres i delinqüents. Nissagues entrenades per a furtar i fer el mal. Són una plaga per al nostre poble.

-Per què em conta tot açò?

–Perquè he descobert que el traïdor ha entrenat un grup de xiquets per a fer i desfer segons li convinga. Volen poder i riquesa, volen destruir, volen destruir-nos. Que ens oblidem de qui som, que oblidem les nostres arrels, els nostres costums, la nostra identitat. Sense això no som res i ens poden dominar.

–Però què puc fer jo a soles?

–No estaràs sol. Hauràs de formar un equip i junts heu de tindre cura del nostre patrimoni. El que és de la gent ha de continuar sent-ho. –Sense donar-li temps a insistir, el vell doctor va reprendre la paraula–. Mira, eres tu –va dir mentre a la pantalla va aparéixer una fitxa amb tot de dades que ell no entenia–. T’hem estudiat durant anys i hem descobert que la teua mutació ha creat un cos amb capacitats sobrehumanes.

El doctor Tàrrega li va indicar una porta que hi havia al fons i, amb un gest, el va convidar a seguir-lo, van creuar el llindar i passaren a un camp d'entrenament. El doctor es va posar darrere seu.

–Posa el colze esquerre en angle recte amb el braç i fes un moviment ràpid amb la monyica, com si colpejares la pilota de bot i braç, però mantenint el cos recte –al primer intent no va passar res.

–De bot i braç amb l'esquerra no vaig bé –es va justificar–. Prove amb la dreta?

–No. Ha de ser l'esquerra. El colze ha d'estar exactament en angle recte, amb la mà a l'altura del cap. El moviment ha de ser de monyica, de darrere cap avant –va repetir el doctor mentre l'ajudava amb el moviment.

Al segon intent va notar unes pessigolles i de la mà va eixir una pilota de vaqueta, que va pegar amb violència contra la paret del fons. Guillem es va quedar de pedra.

–Torna-ho a provar, però ara tracta de dirigir la pilota cap aquella diana.

Raspa, llavors va prendre la postura adequada des del principi del moviment i la pilota va eixir disparada cap al centre de la diana a gran velocitat.

–Encara tens més capacitats i, possiblement, no les hem descobertes totes. Veus aquell bloc de formigó? Acosta't i colpeja'l de manró amb tota la teua força.

–Què? Em desfaré la mà.

–Confia en mi.

Va traçar un semicercle cap arrere i va moure el braç tot estirat en horitzontal, i d'un colp de manró va esmicolar el bloc de formigó i ell ni tan sol va notar les pessigolles. No s'ho podia creure.

–I ara, prepara't per a conèixer la teua ultracapacitat. Comença a girar.

Guillem va obeir el doctor.

–Més de pressa! –li va ordenar, mentre Guillem girava més ràpid i més ràpid–. Val per trenta per als rojos i fan quinze els blaus –va dir de sobte.

–Què? –Guillem no l'entenia.

–No pares de rodar! Val per trenta per als rojos i fan quinze els blaus –va repetir.

–A dos!

En el moment de dir-ho, va sentir com es desdoblava i apareixia al seu costat un altre Guillem. I ell era els dos. Parlava per un i per l'altre, es movia per un i per l'altre.

–Durant deu minuts, tens dos cossos. T'hauràs d'entrenar molt per poder dirigir-los amb un cervell.

–Però jo qui soc dels dos? –Guillem es mirava i es veia des de dos angles diferents.

–Tu eres els dos i els dos són tu. Si en fereixen a un, tu estàs ferit. Si en mor un, tu mors.

Durant el temps de duplicitat va provar uns exercicis de coordinació dels dos cossos que li havia preparat el doctor. En passar els deu minuts, els dos cossos s'acostaren, es van fondre i va tornar a ser-ne un.

Quan van tornar al despatx, a la pantalla encara estava la fitxa. El doctor li va assenyalar la part de baix de la fitxa.

–Fixa't bé. Quan estigues en combat, no pots perdre mai la faixa. Sense faixa no tens capacitats.

–La portaré ben lligada.

–Ací tens els dossiers que t'he preparat amb més individus amb ultracapacitats que hem localitzat. Hauràs de triar el teu equip de confiança per a lluitar contra el traïdor i els seus.

–I per què jo?

–Quan tries l'equip i estigueu suficientment entrenats, haureu d'actuar pel vostre compte. Jo estic molt malalt i ja no tinc forces. Així que haureu de combatre sols. Per sort, tu pots convocar la Galeria d'honor.

–La Galeria d'honor?

–Com bé saps, a la galeria del dau del trinet de Pelayo hi ha la imatge de les cinc figures...

–Nel, Quart, Juliet, Rovellat i el Genovés –va respondre Raspa ràpidament.

–Entre les teues capacitats està convocar-los sempre que vulgues i ells et donaran la seua opinió.

–Convocar-los? Com?

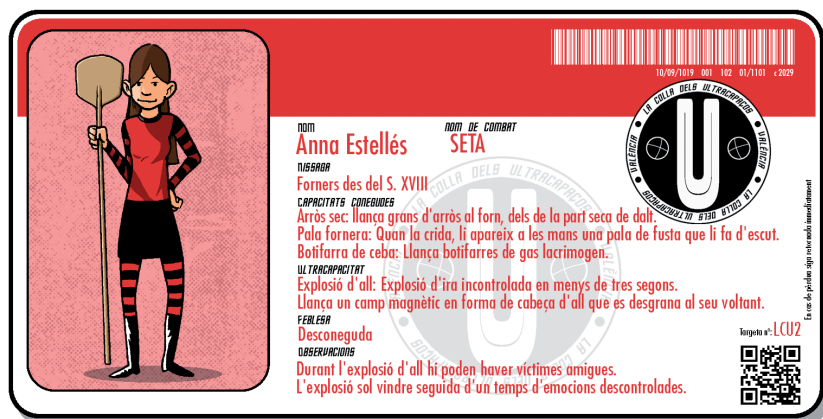
–Sabràs trobar la manera. Ara, tria el teu equip. No tingues pressa. Mira les fitxes, llig els dossiers, revisa els vídeos i tria les persones que et poden ser útils. –I encara va afegir:– En combat seràs sempre Raspa. Hauréu de mantindre en secret les vostres capacitats. Si es descobriren, estaríeu en perill.

Va passar tot el dia llegint informes, mirant imatges i revisant dades. D'entrada, havia decidit que en serien quatre o cinc. Entre els dossiers va descobrir alguns companys d'escola.

Va regirar uns quants dossiers fins que es va decidir per una xica alta, bruna, amb els cabells llargs i foscos. Va revisar la informació amb molta atenció. Anna, que era el seu nom, venia d'una nissaga de forners de Burjassot, els Estellés. Antònia, Cassoleta, l'àvia, que havia treballat al forn dels pares, va obrir el seu propi forn a Benimaclet, el forn La Cassola, on

encara hi havia veïns i veïnes que portaven les cassoles i les coques a coure. Era l'especialitat de la casa. El pa també, i els pastissos, però com que a Benimaclet ja no quedaven més forns de llenya, el dels Estellés era l'únic on es podia coure una cassola com cal. Des d'aleshores, la família regentava el negoci familiar. Ara, eren els pares qui estaven al capdavant de l'empresa. Les seues capacitats tenien a vore amb l'ofici de la nissaga.

Per al segon de la tria va tindre encara menys dubtes. Quan va vore que entre els dossiers també hi havia Ferran, Guillem es va alegrar molt de poder comptar amb l'amic. Clar, Ferran també hi anava a

fer-se revisions de menut; ho havia d'haver pensat. De Piula Li no necessitava llegir res. Coneixia la història de la seua família, els gustos i les aficions.

Ja n'eren tres i en calia, com a poc, un més. La quarta de l'equip anava a la mateixa escola, però a l'altra classe. Raspa la coneixia de sempre. Era una xiqueta molt callada i estudiosa. Cristina era coneguda al barri i a l'escola com a Rínxols. Lluïa un cabell ros i rull, que la caracteritzava. No molestava ni es ficava en embolics mai. La mestra sempre li encarregava vigilar la classe. Era filla i neta de barbers. Els avis havien vingut d'un poble de Terol durant els anys de

6

Jaume Monzó Martí (la Font d'en Carròs, 1971) és llicenciat en Filologia Catalana. Fins l'any 2010 va estar al capdavant del setmanari *El Temps*. D'aleshores es dedica a la docència, tant a secundària com a l'ensenyament d'adults. En novembre de 2014 va publicar la seua primera novel·la, *En línia*, un text original i transgressor, escrit amb missatges de Whatsapp i perfils de Facebook, amb el qual va obtenir el Premi al Llibre Juvenil Millor Editat, que li va atorgar la Generalitat Valenciana.

Ha conreat també el relat breu en diverses iniciatives col·lectives. L'any 2015 va participar en el llibre Premi Carolina Planells contra la violència de gènere, amb el relat *T'estime tant*. Una història que alerta sobre les relacions obsessives, en la qual torna a explorar els formats virtuals. En desembre de 2017 va participar en el llibre *Vols dir que som això?* (Llegir en català) amb el conte *Va de bo!* Una història que tracta d'explicar l'ambient dels trinquets i de la pilota, esport del qual és un gran aficionat.

La Colla U és la seua primera incursió en la literatura infantil.